

STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM W 2014 R.

Opracowanie prezentuje informacje o stanie, zagrożeniach i ochronie środowiska w województwie świętokrzyskim.

Podstawowym źródłem danych są badania statystyczne GUS oparte głównie na sprawozdawczości rocznej. Materiał uzupełniający stanowią dane ze sprawozdawczości resortowej oraz instytucji zajmujących się ochroną środowiska i działających na terenie województwa świętokrzyskiego.

Dane o stanie i zmianach w **ewidencyjnym przeznaczeniu gruntów** opracowano na podstawie rocznych wykazów gruntów wprowadzonych rozporządzeniami Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38 poz. 454). Wykazy gruntów sporządza Główny Urząd Geodezji i Kartografii oraz wojewódzkie wydziały geodezji i gospodarki gruntami. Dane te prezentowane są według powierzchni geodezyjnej.

Dane o **gruntach rolnych i leśnych wyłączonych na cele nierolnicze i nieleśne** dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty (dla gruntów wyłączonych od 1995 r. w trybie ustawy z dnia 3 II 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych - Dz. U. Nr 121 z 2004 r., poz. 1266 z późniejszymi zmianami).

Dane o **gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania** dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartości użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej.

W opracowaniu zawarto informacje dotyczące: zasobów wód podziemnych, poboru wody i głównych kierunków ich wykorzystania, ścieków przemysłowych i komunalnych oraz stopnia ich oczyszczania.

Informacje o **poborze wody** dotyczą:

- 1) w pozycji „**na cele produkcyjne**” (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem) – wszystkich jednostek organizacyjnych wnoszących opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam³ i więcej wody podziemnej albo 20 dam³ i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam³ i więcej ścieków. Dane o poborze wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności nie obejmują wód pochodzących z odwadniania zakładów górniczych odprowadzonych do odbiornika bez wykorzystania,
- 2) w pozycji „**nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych**” – jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni od 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha.

- 3) w pozycji „**eksploatacja sieci wodociągowej**” – wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itp.).

Ścieki przemysłowe to ścieki odprowadzane z terenów, na których prowadzi się działalność przemysłową, handlową albo składową, niebędące ściekami bytowymi lub wodami opadowymi.

Za **ścieki przemysłowe wymagające oczyszczania** przyjęto ścieki odprowadzone siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód, do ziemi lub do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i zanieczyszczonymi wodami wykorzystanymi w przemyśle do celów chłodniczych).

Ścieki komunalne to ścieki bytowe (z budynków zamieszkałych oraz użyteczności publicznej) lub mieszanina ścieków bytowych ze ściekami przemysłowymi albo wodami opadowymi lub roztopowymi.

Dane o ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków podano w oparciu o szacunek liczby ludności obsługiwanej przez oczyszczalnię pracujące na sieci kanalizacyjnej.

Informacje dotyczące zanieczyszczenia i ochrony powietrza charakteryzują źródła, rozmiary i strukturę zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego oraz przedsięwzięcia mające na celu jego ochronę przed nadmiernym zanieczyszczeniem. Dotyczy to w szczególności charakterystyki stanu wyposażenia i efektów eksploatacji zainstalowanych urządzeń do ochrony powietrza.

Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych dotyczy ilości zanieczyszczeń pyłowych odprowadzonych do atmosfery w ciągu roku i obejmuje: pyły ze spalania paliw, cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych, krzemowe, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowe, sadze i pozostałe.

Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych dotyczy ilości zanieczyszczeń gazowych odprowadzonych przez jednostkę sprawozdawczą do atmosfery w ciągu roku i obejmuje: dwutlenek siarki, tlenki azotu (wyrażone w dwutlenku azotu – NO₂), tlenek węgla, dwutlenek węgla, węglowodory i inne emitowane przez dany zakład zanieczyszczenia gazowe określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 14 X 2008 r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz. U. Nr 196, poz.1217).

Informacje o **odpadach (z wyłączeniem odpadów komunalnych)** prezentują ilości i rodzaje:

- odpadów wytworzonych w ciągu roku, z określeniem ilości odpadów poddanych odzyskowi, unieszkodliwionych, w tym składowanych na składowiskach (wysypiskach, hałdach, w stawach osadowych) własnych i innych, unieszkodliwionych termicznie, oraz magazynowanych czasowo,
- odpadów dotychczas składowanych (nagromadzonych) na terenach zakładów, tj. zalegających na składowiskach (wysypiskach, hałdach, w stawach osadowych).

Odpady komunalne są to odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody, a w szczególności: dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową, zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia, siedlisk przyrodniczych, siedlisk zagrożonych wyginięciem rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt, przyrody żywej i nieożywionej oraz krajobrazu, zieleni i zadrzewień.

Dane o nakładach na środki trwale służących ochronie środowiska i ich efektach prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Statystyczną Dotyczącą Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 III 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218).

Tabl. I **WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA**

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
WYKORZYSTANIE I OCHRONA ZASOBÓW POWIERZCHNI ZIEMI I GLEBY			
Powierzchnia ogólna województwa ^{a)} w ha (stan w dniu 1 I).....	1171050	1171050	1171050
w tym:			
użytki rolne	753651	750089	751624
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	346045	348234	345895
grunty pod wodami	8694	8614	8675
grunty zabudowane i zurbanizowane	52433	53953	54724
w tym: tereny mieszkaniowe	8022	8775	8898
komunikacyjne	31699	32149	32618
użytki kopalne	2281	2304	2348
nieużytki	8670	8603	8573
Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania w ha (stan w dniu 31 XII)	3422	3445	3471
Grunty w ha w ciągu roku:			
zrekultywowane	25	42	30
zagospodarowane	8	15	5
WYKORZYSTANIE, ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA WÓD			
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w hm ³	1301,1	1240,5	1337,1
na cele:			
produkcyjne (poza rolnictwem i leśnictwem)	1173,1	1117,6	1211,4
nawodnienia w rolnictwie, leśnictwie oraz uzupełnienie stawów rybnych.....	70,0	66,0	70,0
eksploatacja sieci wodociągowej ^{b)}	58,1	57,0	55,7
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków:			
w % ludności ogółem.....	53,6	56,3	58,5
Zakłady odprowadzające ścieki.....	76	70	72
posiadające oczyszczalnie ścieków.....	30	27	29
o wystarczającej przepustowości	26	22	25
o niewystarczającej przepustowości	4	5	4
bez oczyszczalni ścieków.....	10	10	8
odprowadzające ścieki:			
bezpośrednio do wód lub do ziemi.....	40	37	37
do sieci kanalizacyjnej (bez oczyszczalni ścieków)	36	33	35

a) Dane dotyczą powierzchni geodezyjnej. b) Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci.

Tabl. I **WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA (cd.)**

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
ZASOBY, WYKORZYSTANIE, ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA WÓD (dok.)			
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi w hm ³	1233,4	1191,9	1284,2
w tym wody chłodnicze (umownie czyste).....	1159,2	1105,6	1200,2
ścieki wymagające oczyszczania	74,2	86,3	84,0
oczyszczane.....	50,2	52,9	65,9
mechanicznie.....	16,2	17,7	20,2
chemicznie	0,8	0,3	0,4
biologicznie.....	6,4	6,7	16,2
z podwyższonym usuwaniem biogenów.....	26,7	28,3	29,2
nieoczyszczane	24,0	33,3	18,1
w tym odprowadzone siecią kanalizacyjną miejską	-	-	-
ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA POWIETRZA			
Zakłady szczególnie uciążliwe ogółem (stan w dniu 31 XII).....	81	81	82
z ogółem wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:			
pyłowych	67	68	68
gazowych	6	6	4
nie posiadające wyników pomiarów:			
emisji pyłów.....	13	14	16
emisji gazów.....	12	13	15
Emisja zanieczyszczeń z zakładów szczególnie uciążliwych w tys. ton:			
pyłów.....	2,7	2,4	2,2
w tym: pyły ze spalania paliw	1,7	1,4	1,2
gazów (bez dwutlenku węgla)	77,8	70,0	72,2
w tym: dwutlenek siarki	14,1	10,6	14,0
tlenki azotu	19,6	17,1	19,3
tlenek węgla	43,2	41,2	37,6
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji w tys. ton:			
pyłowe.....	1534,0	1501,0	1576,4
gazowe (bez dwutlenku węgla)	69,7	54,2	52,3
Stopień redukcji wytworzonych zanieczyszczeń w %			
pyłowych	99,8	99,8	99,9
gazowych (bez dwutlenku węgla)	47,2	43,6	42,0

a) Dotyczy ścieków przemysłowych. b) Mniejsza ilość ścieków nieczyszczonych ogółem od odprowadzonych wynika z szacunkowych metod określania ilości ścieków komunalnych odprowadzonych siecią kanalizacyjną.

Tabl. I **WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA (cd.)**

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
OCHRONA PRZYRODY, LASY			
Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	328,2	329,5	330,1
Lesistość w %	28,0	28,1	28,2
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona:			
w tys. ha	755,6	760,5	762,0
w % powierzchni województwa	64,5	64,9	65,1
na 1 mieszkańca w m ²	5931	5996	6032
Parki narodowe (stan w dniu 31 XII):			
liczba obiektów	1	1	1
w ha	7626,4	7626,4	7626,4
Rezerваты przyrody ^{a)} (stan w dniu 31 XII):			
w ha	3819,9	3819,7	3819,7
Parki krajobrazowe ^{a)b)} (stan w dniu 31 XII):			
liczba obiektów	9	9	9
w ha	126537,4	125460,3	123674,4
Obszary chronionego krajobrazu ^{b)} (stan w dniu 31 XII):			
liczba obiektów	18	18	18
w ha	616986,4	622866,9	626150,1
Lasy ochronne ^{c)}			
w ha	155095	157025	157277
w % powierzchni lasów województwa	69,3	47,7	47,6
Pomniki przyrody ^{d)}	710	709	717
Powierzchnia objęta zabiegami pielęgnacyjnymi:			
w ha	10316	10389	9731
Pozyskanie drewna w dam ³ (grubizna)	1170,4	1211,7	1244,6
Ważniejsze zwierzęta chronione (stan w dniu 31 XII):			
bobry	4500	4600	7000
cietrzewie	20	15	10
Zadrzewienia w tys. szt. :			
sadzenie drzew	21,5	13,0	16,9
sadzenie krzewów	42,3	7,3	4,9

a) Bez otuliny. b) Bez rezerwatów i pozostałych form przyrody, c) W Zarządzie Lasów Państwowych. d) Łącznie z obiektami utworzonymi na mocy uchwały rady gminy. e) dane ze sprawozdań L-02 i SG-01

Tabl. I **WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA (cd.)**

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
ODPADY			
Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w tys. ton:			
wytworzone w ciągu roku	2296,9	4438,1	4867,0
poddane odzyskowi	1876,8	2276,3	1133,0
unieszkodliwione	395,7	2077,4	2288,0
składowane ^{a)}	257,0	1989,9	2057,4
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) w tys. ton	13385,5	46306,2	47705,7
powierzchnia nie zrekultywowana w ha (stan w dniu 31 XII):			
składowisk, hałd i wysypisk, składowanie odpadów	138,7	287,9	269,5
powierzchnia zrekultywowana w ciągu roku w ha:			
składowisk, hałd i wysypisk, składowanie odpadów	-	-	-

a) Na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych i innych.

Tabl. I **WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA (dok.)**

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
EKONOMICZNE ASPEKTY OCHRONY ŚRODOWISKA			
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) służące ochronie środowiska:			
w tys. zł	689353,5	737361,8	690560,4
w tym:			
gospodarka ściekowa i ochrona wód	237039,1	185853,0	295772,1
ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu.....	372824,2	488462,2	326961,1
gospodarka odpadami	66311,1	41354,4	30741,5
zmniejszenie hałasu i wibracji.....	772,8	338,8	5143,1
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej:			
w tys. zł	63406,4	79775,2	64615,7
w tym:			
ujęcia i doprowadzenia wody	31091,9	42126,4	31454,5
zbiorniki i stopnie wodne.....	6837,8	8114,1	933,2
regulacja i zabudowa rzek i potoków górskich.....	273,1	2439,3	4409,9
obwałowania przeciwpowodziowe i stacje pomp.....	24387,5	20204,4	18036,7
Efekty rzeczowe inwestycji ochrony środowiska:			
przepustowość oczyszczalni ścieków w dam ³ /dobę	0,7	1,4	1,1
mechanicznych	0,0	0,2	0,8
biologicznych	0,6	0,9	0,3
o podwyższonym stopniu oczyszczania (w tym chemicznych).....	-	0,4	-
sieć kanalizacyjna (w km) odprowadzająca:			
ścieki	462,6	225,2	464,0
wody (ścieki) opadowe	6,5	24,2	10,4
zdolność zainstalowanych urządzeń i instalacji w tys. ton/rok:			
do redukcji zanieczyszczeń: pyłowych.....	0,6	2,1	10,4
gazowych	-	0,8	1,2
Efekty rzeczowe inwestycji gospodarki wodnej:			
wydajność ujęć wodnych w dam ³ /dobę ^{a)}	1,8	1,4	0,3
sieć wodociągowa w km	172,2	169,1	113,9
pojemność zbiorników wodnych w dam ³	46,7	400,0	182,0
regulacja i zabudowa rzek i potoków górskich w km	1,0	4,6	2,0
wybudowane i odbudowane obwałowania przeciwpowodziowe w km.....	4,9	3,2	4,0

a) Bez ujęć w energetyce zawodowe